

Aleg. 241.

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego
w sprawie regulacji Dniestru.

Wysoki Sejmie!

Z żywą radością wita komisya gospodarstwa krajowego wnioski Wydziału krajowego w sprawie regulacji Dniestru.

Zrobiony pierwszy stanowczy krok do zrealizowania projektu niezmiernej doniosłości i użyteczności dla znacznej części kraju, pod względem rozmiarów zajmującego pierwszorzędne miejsce nie tylko u nas, ale w całym państwie, a mogącego nabrać europejskiego znaczenia i stać się ważnym dla handlu światowego, o ile przygotuje teren dla połączenia Dniestru z Sanem i Wisłą i utworzenia tym sposobem wodnej drogi handlowej między morzem czarnym a bałtyckim.

Uregulowanie Dniestru dla uczynienia go spławnym, następnie połączenie przez San z Wisłą, a zapomocą kanałów z Odrą i Dunajem było oceniane jako ważne i możliwe jeszcze przy końcu zeszłego stulecia w najwyższym dekrete z dnia 11. grudnia 1783 r.

W roku 1818 wykonano pomiary i plany i rozpoczęto roboty przekopaniem kanału Hordyńsko-Dołobowskiego.

Wysoki Sejm zajmuje się sprawą regulacji Dniestru od roku 1876, w którym po raz pierwszy poleconem zostało Wydziałowi krajowemu zbadanie rzeki i wypracowanie projektu regulacji górnego Dniestru i dopływów wraz z osuszeniem bagien. Na pokrycie kosztów badania i studyów technicznych, niezbędnych do wypracowania projektu regulacyjnego, przeznaczył Wysoki Sejm 6 000 zł. na urządzenie stacyj meteorologicznych i wodoskazów potrzebnych do zbadania stosunków hydrotechnicznych w dorzeczu górnego Dniestru 1.000 zł.

Od tego czasu sprawa ta nie przestaje zajmować uwagi Wysokiego Sejmu. W roku 1884 wezwał Wysoki Sejm Wydział krajowy, ażeby na podstawie projektów przedwstępnych regulacji górnego Dniestru wypracowanych po myśli zaparywań lwowskiego Towarzystwa politechnicznego przeprowadził rokowania z c. k. Rządem co do zasiłku ze skarbu państwa na koszt regulacji.

Uchwałą z 26. listopada 1889 roku polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby szcngółowy projekt regulacji górnego Dniestru z dopływami ułożył i Sejmowi na najbliższej sesyi o stanie sprawy osobne przedłożył sprawozdanie.

Gdy temu życzeniu nie stało się zadość, ponowił Wysoki Sejm swe polecenie w roku 1890, uchwalając zarazem rezolucyę do c. k. Rządu, aby jak najrychlej przeprowadził regulacyę rzeki między Rozwadowem i Żurawnem.

Dorzecze Dniestru zajmuje bardzo znaczny obszar południowo-wschodniej części Europy, a dopływy tej rzeki, mniej liczne po prawej a liczniejsze po lewej stronie, przerzynają okolice o bardzo bogatej glebie, produkujące w wielkiej ilości wszelkie płody rolnicze.

W Galicyi zajmuje dorzecze Dniestru 31 powiatów. Granicę tego obszaru stanowi na wschód rzeka Zbrucz, na południe pasmo Karpat od Beskidu w powiecie turczańskim po Czarnohorę, zaś na zachód i na północ dział wód między dorzeczem Dniestru a dorzeczem Wisły, tworzący część europejskiego działu wód między morzem czarnem i bałtyckiem.

Koryto Dniestru wypływającego u stóp Magory w turczańskim powiecie powyżej wsi Łomny odprowadza wody czwartej części północnego stoku Karpat w granicach wyżej podanych i całego płaskowzgórza zajmującego wschodnią część kraju.

Prawe dopływy Dniestru zaliczone są do tak zwanych rzek funduszowych, których regulacya przy 60% udziale funduszów państwowych ma być przeprowadzoną po myśli najwyższych mów tronowych i przedłożenia rządowego z roku 1885.

Regulacye lewych dopływów mogą być wykonane na mocy ustaw krajowych w myśl §§. 4. i 6. państwowej ustawy melioracyjnej z 30. czerwca 1884 r. Dz. u. p. nr. 116.

Lewe dopływy Dniestru biegą prawie równolegle z północy na południe, — bardziej na zachód położone szerokimi dolinami, na których żyzne role zmieniają się z łąkami i pastwiskami, zaś im bardziej ich łożysko do wschodniej granicy kraju jest zbliżone, tem więcej zwężone są te doliny, tem więcej przybierają charakter jarów osobiwie w dolnej części biegu.

W skutek tego regulacye bardziej na zachód leżących dopływów, jakkolwiek kosztowniejsze i rozleglejsze, stanowią przedsięwzięcia ważniejsze i użyteczniejsze, niż regulacye bardziej na wschód położonych dopływów i dlatego winny być przedsiębrane w tym porządku, w jakim po sobie następują, począwszy od Strwiąża a skończywszy na Zbruczu na granicy wschodniej.

Same koryto Dniestru dzieli się na trzy główne działy :

Pierwszy od Żurawna w dół do granicy kraju pod Okopami stanowi rzekę splawną, za wschodnią granicą kraju już dawno jako taką używaną, — a uregulowanie biegu tej części Dniestru należy wyłącznie do państwa, na mocy Najwyższego postanowienia z dnia 11. listopada 1861 r., odnoszącego się również do Wisły i jej większych dopływów (Dunajca, Wisłoki i Sanu).

Średnia część, od Żurawna w górę po Rozwadów, zaliczoną jest do rzędu tych wód, których regulacya nastąpić ma w myśl ustępu drugiego § 1. państwowej ustawy melioracyjnej z roku 1884, tudzież przedłożenia rządowego z r. 1885, przy współudziale funduszu państwowego w wysokości 60%.

Trzecią część stanowi górny bieg rzeki od źródeł do Rozwadowa. Regulacya tej części, jakoteż i dopływów, może być wykonaną tylko w związku z regulacją średniej części, na mocy ustawy krajowej przy współudziale funduszu państwowego wodnego, ewentualnie zaś melioracyjnego.

Część pierwsza Dniestru od Żurawna do Okopów, jako należąca wyłącznie do zakresu działania władzy państwowej nie będzie przedmiotem niniejszego sprawozdania.

Jedynie o regulacji średniej i górnej części Dniestru jest mowa w sprawozdaniu Wydziału krajowego i o tych tylko wypowiada komisya gospodarstwa krajowego swe zdanie.

I. Część średnia od Żurawna do Rozwadowa.

Regulacya tej części Dniestru ma na celu:

- a) Uczynienie go spławnym;
- b) obniżenie stanu wody na całej przestrzeni od Żurawna do Rozwadowa, a osobliwie pod Rozwadowem dla umożliwienia regulacyi górnej części i odprowadzenia wody z bagien samborskich;
- c) zabezpieczenie brzegów od podmulania, a gruntów po obu brzegach położonych od zalewów.

Długość tej średniej części rzeki wynosi obecnie 80 kilometrów; po wykonaniu zaprojektowanych przekopów wynosić będzie tylko 40 kilometrów, co wpłynie bardzo skutecznie na zwiększenie chyżości wody i spadku i obniżenie stanu wody u góry.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 27. listopada 1890 r. wezwany został c. k. Rząd do jak najrychlejszego przeprowadzenia regulacyi Dniestru między Żurawnem a Rozwadowem.

Na odnośną odezwę Wydziału krajowego, wniesioną w czerwcu 1891 roku do c. k. Namiestnictwa, nadeszła dnia 16. marca b. r. odpowiedź Wysokiego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych — działającego w porozumieniu z Wys. c. k. Ministerstwami skarbu i rolnictwa — następującej treści:

„C. k. Namiestnictwo zostało upoważnionem przeprowadzić rokowania z Wydziałem krajowym co do regulacyi Dniestru na przestrzeni Żurawno - Rozwadów na tej podstawie, że regulacya będzie wykonaną przez państwowe organa techniczne, że koszta mają być pokryte z funduszu budowli wodnych 40% przy pomocy przyrzczonego przez Wysokie c. k. Ministerstwo zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego w wysokości 20%, jakoteż przy pomocy zasiłku krajowego w wysokości 40%.

Na mocy postanowienia § 51. krajowej ustawy wodnej, mają być właściciele przyległych gruntów pociągnięci do konkurencyi.

Dla kredytów wyżej wymienionych zastrzeżono konstytucyjne zatwierdzenie“.

Powyższe przyrzeczenie Wysokiego c. k. Ministerstwa rolnictwa opiera się na przypuszczeniu, że przedsiębiorstwo to zostanie uregulowane na mocy ustawy z 30. czerwca 1884 r. Dz. u. p. Nr. 116 w drodze ustawy krajowej i że spłata reszty datków będzie należycie zabezpieczoną.

Zarazem oznajmił J. E. p. minister spraw wewnętrznych, że preliminowanie rocznych kredytów, tak z funduszu budowli wodnych, jak i z państwowego funduszu melioracyjnego, będzie mogło być rozpoczęte w roku 1893. Uzyskanie konstytucyjnego zatwierdzenia tych kredytów rocznych, względnie odpowiednie podwyższenie dotychczasowej nadzwyczajnej dotacyi dla rzeki Dniestru, miałyby nastąpić na podstawie szczegółowych projektów przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym sporządzonych i Wysokiemu Ministerstwu spraw wewnętrznych przedłożonych, przyczem interesowane Ministerstwa zastrzegły sobie decyzję, w jakiej wysokości odnośny kredyt roczny żądanym być może. Regulacya ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe; co do pokrycia kosztów utrzymania zaś wyraziło c. k. Namiestnictwo zdanie, że o ileby utworzony z dochodów przedsiębiorstwa fundusz konserwacyjny nie wystarczał, należałoby resztę kosztów konserwacyi rozdzielić na fundusz budowli wodnych w wysokości 60%, na fundusz zaś krajowy w wysokości 40%.

Komisya gospodarstwa krajowego podziela zapatrywanie Wydziału krajowego, iż decyzya c. k. Rządu jest dla sprawy pomyślną, zgadza się również na zmianę proponowaną

przez Wydział krajowy, żeby datki konkurencyjne nałożone na interesentów w myśl §. 51. krajowej ustawy wodnej służyły na pokrycie 40% zasiłku krajowego (§. 3. ustawy) a nie na pokrycie 40% zasiłku państwowego funduszu budowli wodnych, jak to c. k. Rząd proponował. Zmiana ta odpowiada przedłożeniu rządowemu o regulacji 14 rzek galicyjskich z roku 1885 — według której kraj wraz z interesentami ponieść miał 40% kosztów regulacji.

Cały koszt tej regulacji wynosić ma 1,600.000 zł., udział funduszu melioracyjnego państwowego 320.000 zł. Udział państwowego funduszu budowli wodnych 640.000 zł.

Udział funduszu krajowego	640.000 zł. — ct.
Roboty ma być wykonane w ciągu lat 15, — przeto wyniesie roczny datek funduszu krajowego	42 666 „ 67 „
państwowego funduszu budowli wodnych	42.666 „ 67 „
państwowego funduszu melioracyjnego	21.333 „ 33 „

Roboty mają być rozpoczęte w roku 1893 — więc nie ma potrzeby uchwalania dotacji na rok 1892; gdy jednak c. k. Namiestnictwo zażądało dotacji 18.000 zł. na rok bieżący celem wykonania nagłych robót regulacyjnych na Dniestrze pod Rozwadowem, Weryniem i pod Zalesćcami, przeto kwota ta, i tylko ta musi być wstawiona do rubryki XIII budżetu na rok 1892, — i będzie zaliczoną na rachunek pierwszej w roku 1893 płatnej raty 40% zasiłku krajowego.

II. Część górna od Rozwadowa do źródeł.

Pod względem użyteczności — melioracja tej właśnie części Dniestru ma dla kraju największe znaczenie. Przeprowadzone dochodzenia wykazały, że obszar bagien i zabagnionych łąk wynosi w 70 gminach katastralnych 41.057 morgów. Gdzie siano jest lepszej jakości, ulega często zepsuciu przez wylew rzeki, który następuje po każdej ślocie u źródeł Dniestru i górnych jego dopływów. Z tego samego powodu bardzo często nie można też zebrać skoszonej na ściółkę trawy a szkody wyrządzone rolnikom rokrocznie, — nawet w przybliżeniu nie dadzą się obliczyć. Pewniejszym jest rachunek korzyści, jakie przynieść musi regulacja rzeki połączona z kolmatacją i nawodnianiem. Przez zamianę bagian na łąki nawodniane podniesie się wartość jednego morga gruntu, nisko licząc, co najmniej o 200 zł. na całym obszarze regulacją objętym, co uczyni bardzo poważną cyfrę 8,600.000 zł., jako zwiększenie wartości gruntów.

Ogromne ilości dobrego i zdrowego siana, jakie tam po regulacji może być produkowane, umożliwi zaprowadzenie na wielką skalę chowu bydła, — zaś nadmiar produkcji siana będzie mógł być spławiany w dół Dniestru w okolice w siano ubogie.

To też wszystkie reprezentacje powiatowe, gminy miejskie i wiejskie i obszary dworskie, nie przestają od lat piętnastu dopominać się o rozpoczęcie tej regulacji, jako sprawy niezmiernie żywotnej, obiecującej niezwykle przysporzyć korzyści.

Ilości petycyj, które do Wysokiego Sejmu w tej sprawie weszły, niepodobna obliczyć. Podczas bieżącej sesji wpłynęło 88 petycyj od gmin i obszarów dworskich położonych bądź nad samym Dniestrem, bądź nad jego dopływami: Bystrzycą, Błozewką, Strwiążem, Tyśmienicą, Trudnicą i innymi, — dwie petycje od Reprezentacyj powiatowych w Rudkach i Drohobyczu i jedna od gminy miasta Sambora.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. listopada 1890 roku, wydelegował Wydział krajowy w sierpniu 1891 roku szefa departamentu I. wraz z inżynierami Jankowskim, Kędziorem i Sikorskim do zbadania Dniestru i rozpatrzenia projektu regulacji.

Po dokładnem obejrzeniu i zbadaniu Dniestru od Rozwadowa w górę wraz z dopływami w powiatach żydaczowskim, drohobyckim, rudeckim, samborskim i staromiejskim, skonstatowano :

1) że regulacya górnego Dniestru w nua być przeprowadzoną na całej przestrzeni od Rozwadowa aż do Terszowa za Starem miastem;

2) że oprócz Dniestru na przestrzeni Rozwadów—Terszów wymagają regulacyi tak jego górskie prawe dopływy, jak i lewe pobocznicę;

3) że o ile się rozchodzi o wpływ potoków górskich na stan bagien naddniestrzańskich jedynie górny Dniestr z dopływami górskimi: Jasienicą, Topolnicą i Jabłonką wymaga zabudowań, a niemniej potrzebnem jest zalesienie rozległych pastwisk górskich, które są prawie nieużytkami, a ogałacane przez deszcze z darni, dostarczają wielkiej ilości kamieni i rumowiska tym górskim dopływom. W powiatach: staromiejskim i turezańskim zajmują u źródłsk Dniestru lasy zaledwo 26% całego areału (67.291 morgów lasu na 250.484 m. dorzecza) tak, że ta część dorzecza dniestrowego jest najbardziej оголоcona z lasów;

4) że znaczna część obszaru zaznaczonego na mapach jako bagno jest już namuloną i podniesioną przez wody Dniestru i dopływów i tworzy w części bardzo urodzajny grunt orny, w części łąki, które mogą być bardzo dobre, byle zapewnić odpływ zbytecznej wilgoci.

Bagna rozciągają się na przestrzeni 25 kilometrów wzdłuż przy średniej szerokości 7 kilometrów. Koryto Dniestru stanowiące północną granicę bagien, szło linią najniższego ich poziomu, lecz z biegiem lat wypełniło się szlamem, który osiadł już i po bokach rzeki i przykrył bagno tak, że powstały pasy łąk urodzajnych 400—500 metrów szerokie, przez które wielkie wody dniestrowe do bagna się przelewają, zabierając bardzo często pokoszone siano.

Ocenienie projektów regulacyjnych dawniejszych poruczył Wydział krajowy wyżej wymienionym trzem inżynierom i zaprosił za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa, c. k. starszego radcę budownictwa p. Iszkowskiego do przestudyowania projektowanych robót na gruncie, celem ostatecznego ustalenia projektu osuszenia i nawodnienia bagien naddniestrzańskich.

Oprócz p. Iszkowskiego delegował c. k. rząd c. k. radcę Moraczewskiego.

Po zbadaniu stanu rzeczy na gruncie i przestudyowaniu przygotowanych operatów przyszli delegaci Rządu i Wydziału krajowego do przekonania, że projekt sporządzony na podstawie opinii Towarzystwa politechnicznego jest za kosztowny, nie zapewnia ochrony terenu inundacyjnego od zalewu i czyni niemożliwym spław na Dniestrze od wsi Horucko w górę a tem samem i połączenie kanałem spławnym Dniestru ze Sanem, następnie przyjęli następujące zasady do wypracowania projektu dla regulacyi górnego Dniestru z dopływami.

(Protokół spisany w gmachu sejmowym dnia 29. września 1891 r. w sprawie ustalenia zasad projektu regulacyi górnego Dniestru i melioracyi bagien naddniestrzańskich.)

Projekt regulacyjny ma obejmować:

I. Regulację a) Dniestru od mostu rządowego w Rozwadowie do Hordyni; b) Strwiąża od ujścia do wybiegn młynówki samborskiej; c) obustronnych dopływów Dniestru i Strwiąża na wymienionych przestrzeniach, o ile uregulowanie tych dopływów okaże się potrzebnem dla odwodnienia całego obszaru meliorowanego.

II. Kolmatację względnie nawodnienie i osuszenie bagien po obu brzegach Dniestru i Strwiąża na przestrzeni objętej projektem regulacyjnym.

Ze względu, że już zamierzona regulacya Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem wymagać będzie dłuższego czasu, a dla uskutecznienia melioracyi bagien naddniestrzańskich uznana została za niezbędną, okazuje się potrzeba równoczesnej regulacyi Dniestru także powyżej Rozwadowa, ażeby roboty około osuszenia bagien jak najrychlej mogły być rozpoczęte.

Delegaci Rządu i Wydziału krajowego uznali, że przy równoczesnem osuszaniu bagien między Tyśmienicą a przekopem Dołobowsko-Hordyńskim możliwem jest rozpoczęcie natychmiastowej kolmatacyi przed wykonaniem regulacyi Dniestru, a to celem meliorowania

tych bagien, pokrycia ich warstwą osuszającą namułu, i przygotowanie pod zamierzone systematyczne nawodnienie.

Jak najrychlejsze rozpoczęcie kolmatacyi jest pożądanem z tego względu, że ona tylko przy dzisiejszym dzikim stanie rzeki, powodującym częste wylewy, szybciej postępować może, zaś po regulacyi tylko przy pomocy sztucznych zapór mógłby być wylew spowodowany a kolmatacyą przeprowadzoną.

Opierając się na opinii delegatów tych władz, do których ostateczna w tej sprawie należy decyzja, polecił Wydział krajowy inżynierowi Jankowskiemu przeprowadzić pomiary bagien i zaprojektować ich kolmatacyę. Łagodna tegoroczna zima nie dozwoliła wykończyć zdjęcia na bagnach, co w ciągu zimy 1892/93 nastąpi. Dla zbadania ilości namułu niesionego Dniestrem i Strwiążem przy różnych stanach wody, urządzono w roku zeszłym dwie stacje w Kornalowicach na Dniestrze i w Koniuszkach na Strwiążu.

Opracowanie projektu regulacyi górnego Dniestru i Strwiąża i ich dopływów obecnie jest w toku, uzupełnienie zdjęć hydrotechnicznych nastąpi w ciągu lata.

Pozostają do zaprojektowania zabudowania potoków górskich i zalesienia w górnem dorzeczu Dniestru, których potrzebę uznali inżynierowie delegowani przez Wydział krajowy przy badaniu w sierpniu 1891 r.

O zarządzenie wykonania tych projektów odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 21. września 1891 roku — a w odpowiedzi otrzymał sprawozdanie sekcji przemyskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich następującej treści:

„Roboty górskie będą zaprojektowane na następnie wymienionych dopływach Dniestru:

a) w powiecie turczańskim na górnym Dniestrze i potokach Lechnowa, Magurski, Chmielowaty, Rypianka, Gwoździec, Jasienica, Rozłucz i Perewa;

b) w powiecie staromiejskim na potokach: Hołowiecki, Rojbyn, Wiszczyk, Jasienica, Strzyłki, Topolnica, Łużek, Suszyca wielka i mała, Lenina, trzy dzikie potoki na lewym brzegu Dniestru powyżej Staregomiasta-Janków, Lenina, Koblański wielki i mały, wreszcie potok Jabłonka.

Studia dla robót górskich i zalesień będą prawdopodobnie wykonane w ciągu roku 1892, a odnośny projekt będzie przedłożonym Wysokiemu Sejmowi razem z projektem generalnym regulacyi górnego Dniestru i dopływów powyżej Rozwadowa“.

Z porównania zapatrywań delegowanych w sierpniu roku zeszłego inżynierów Wydziału krajowego, którzy wraz z Szefem Departamentu I. badali górny Dniestr, z orzeczeniem wydanym na podstawie wspólnej narady delegatów c. k. Rządu i delegatów Wydziału krajowego, dnia 29. września 1891 r. — okazuje się:

że na wspólnej konferencyi zgodzono się na regulacyę Dniestru od Rozwadowa do Hordyni — a Strwiąża od ujścia do wybiegu młynówki Samborskiej, zaś delegaci Wydziału krajowego uważali za konieczne rozciągnąć regulacyę po za Hordynię w górę aż do Terszowa, a regulacyę Strwiąża rozciągnąć aż do Czernichowa celem powstrzymania wylewów i uzyskania odpływu dla Błóżewki i po za Czernichów aż w okolice Chyrowa dla ochrony od wylewów i ubezpieczenia brzegów.

Różnica polega na tem, że delegaci Wydziału krajowego chcą iść z regulacyą na obu rzekach Dniestrze i Strwiążu wyżej, niżeli przyjęto na wspólnej konferencyi.

Komisya gospodarstwa krajowego nie ma dostatecznej podstawy do osądzenia, o ile pierwsze lub drugie zapatrywanie jest słusznem, i czy będzie można pozostawić w stanie dzikim pewną średnią część rzeki, zabudowując górne źródliska i regulując część dolną a zdanie swe będzie mogła wypowiedzieć dopiero wówczas, gdy się okaże, jaki wpływ mieć bę-

dzie na stan rzeki w tej części środkowej zabudowanie potoków górskich i regulacja części dolnej od Hordyni do Rozwadowa.

Sprawa regulacji Dniestru wyszła z okresu studyów i prac przygotowawczych, a wchodzi w okres wykonania. Jest to zasługą tych wszystkich wpływowych osób, którzy tę sprawę w swe ręce wzięli i niewątpliwie dalej gorliwie popierać będą.

Pożytek dla kraju wielki, a zasługa wobec niego nie mała, co z całym uznaniem wypowiedzieć komisya gospodarstwa krajowego uważa za swój obowiązek.

Na podstawie powyższego sprawozdania komisya gospodarstwa krajowego ma zaszczyt przedstawić Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 19. marca 1892 r. l. 13.957 o regulacji Dniestru Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm uchwała załączony projekt ustawy o regulacji rzeki Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem.

III. Sejm przyznaje na rachunek pierwszej raty 40% zasiłku krajowego na regulację rzeki Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, dotację na rok 1892 w kwocie 18.000 zł., celem umożliwienia rządowi wykonania nagłych robót regulacyjnych na tej rzece pod Rozwadowem i Weryniem. tudzież pod Zaleskami.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

a) ażeby wykończył projekt regulacji górnego Dniestru z dopływami od Rozwadowa w górę;

b) ażeby uzupełnił studia przygotowawcze do projektu melioracji bagien naddniestrańskich i wygotował odnośny projekt;

c) ażeby dołożył starań o jak najrychlejsze rozpoczęcie robót około zabudowania potoków górskich i zalesień;

d) ażeby przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej sprawozdanie o postępie wyżej wymienionych robót.

Powyższemi uchwałami załatwione są petycye Nr.: 1156, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 1249, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, 1260, 1345, 1346, 1347, 1348, 1349, 1350, 1357, 1441, 1475, 1476, 1477, 1478, 1479, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486, 1487, 1607- 1608, 1609, 1610, 1698, 1699, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709, 1710, 1711, 1712, 1713, 1714, 1715, 1716, 1717, 1718, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896.

Lwów dnia 2. kwietnia 1892.

Przewodniczący:
Sapieha.

Sprawozdawca
J. Gnoiński.

U s t a w a

z dnia . . . . . o regulacji rzeki Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacja rzeki Dniestru na przestrzeni od Rozwadowa do Żurawna, ma być wykonaną w ciągu lat piętnastu, począwszy od roku 1893, jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma generalny projekt rządowy z roku 1886, preliminujący koszta budowy na 1,600.000 zł. a. w.

Administracya państwa jest jednak upoważnioną do poczynienia zmian w tym projekcie, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacji włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzonym.

1) z datku państwowego funduszu budowli wodnych w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów, oraz z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6. ustępu 1 ustawy z dnia 30 czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 w wysokości dwudziestu procent preliminowanych kosztów, które to datki państwowe mają być wypłacone z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia ;

2) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów.

Datki konkurencyjne, do których będą pociągnięci właściciele graniczących nieruchomości lub sąsiednich zakładów wodnych, w myśl postanowienia §. 51. kraj. ustawy wodnej z dnia 14 marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38, służyć mają na częściowe pokrycie 40%-ego datku funduszu krajowego.

§. 4.

Wysokość i terminu płatności corocznych rat datków państwa i kraju oznaczy Administracja państwa wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzonym oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

- 1) z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulację gruntów jako kapitału zakładowego ;
- 2) z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;
- 3) z dochodu uzyskanego ze sprzedaży wiklin.

O ile dochody tego funduszu nie wystarczą na pokrycie kosztów utrzymania, resztę kosztów konserwacji pokrywać ma państwowy fundusz budowli wodnych w wysokości 60%, fundusz krajowy zaś w wysokości 40%.

§. 6

Wykonanie regulacji zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Administracja państwa.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Administracja państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym, któremu przyznanym zostaje odpowiedzialni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania krajowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Administracja państwa wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, rolnictwa i skarbu.